

Μάθημα: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1:

Στο πλαίσιο της διδασκαλίας του κεφαλαίου XXXVI: Μια απόπειρα δωροδοκίας, όπου τονίζονται η εγκράτεια και η ολιγάρκεια που διέκριναν τους ήρωες των πρώτων αιώνων της Ρώμης, ο κ. Γιάννης προτίθεται να αναφερθεί στην εγκράτεια και ολιγάρκεια των Ρωμαίων παραθέτοντας σχετικές λατινικές πηγές. Από τα κείμενα (ελαφρώς διασκευασμένα) που ακολουθούν να επιλέξετε το καταλληλότερο για την επίτευξη του συγκεκριμένου διδακτικού στόχου, αιτιολογώντας την επιλογή σας.

A) C. Caesar, quem mihi videtur rerum natura dedisse ut ostenderet quid summa vitia in summa fortuna possent, octo milibus sestertium cenavit uno die; vix invenit quomodo trium provinciarum tributum una cena fieret.

B) L. Catilina, nobili genere natus, fuit magna vi et animi et corporis, sed ingenio malo pravoque. Corpus patiens inediae, algoris, vigiliae, supra quam cuiquam credibile est. Animus audax, immoderata, incredibilia, nimis alta semper cupiebat.

Γ) Bene ergo exilium tulit Marcellus nec quicquam in animo eius mutavit loci mutatio, quamvis eam paupertas sequeretur; in qua nihil mali esse, quisquis modo nondum pervenit in insaniam omnia subvertentis avaritiae atque luxuriae intellegit.

Δ) Germani deorum numero eos solos ducunt, quos cernunt et quorum aperte opibus iuvantur. Vita omnis in venationibus atque in studiis rei militaris consistit; a parvulis labori ac duritiae student. Qui diutissime impuberes permanserunt, maximam inter suos ferunt laudem.

Βοηθητικό λεξιλόγιο:

vitium, -i: ελάττωμα
inedia, -ae: αστία
algor, -is: πόνος
vigilia, -ae: αγρυπνία
inmoderatus, a, um: υπέρμετρος, η, ο
altus, a, um: υψηλός, ή, ό
muto (1): μεταβάλλω
mutatio, -onis: μεταβολή
insania, : παραφροσύνη
subverto, -rti, -rsum, ere (3): ανατρέπω
duritia, -ae: σκληρότητα, σκληρός βίος
impubes, -eris: αγνός, ή, ό

ΕΡΩΤΗΣΗ 2:

Στη Γ΄ Λυκείου ο καθηγητής στοχεύει στην εξάσκηση των μαθητών του στη μεταφορά των χρονικών προτάσεων από τα ελληνικά στα λατινικά. Στο πλαίσιο αυτό τους ζητεί να μεταφέρουν στα λατινικά την πιο κάτω περίοδο:

Αφού οι εχθροί νίκησαν τις λεγεώνες, κατέλαβαν το ρωμαϊκό στρατόπεδο.

- α) με τη χρήση ιστορικού – διηγηματικού cum
- β) με τη χρήση απολύτου μετοχής

Κατά τη διόρθωση σημείωσε στον πίνακα τις εξής λανθασμένες απαντήσεις μαθητών του:

1. Μεταφορά με τη χρήση του ιστορικού – διηγηματικού cum (χρονική πρόταση):
 - α. Cum hostes legiones vicerunt, castra Romana occupaverunt.
 - β. Cum hostes legiones vincerent, castra Romana occupaverunt.
2. Μεταφορά με τη χρήση απολύτου μετοχής:
 - α. Hostes victarum legionum castra Romana occupaverunt.
 - β. Hostes vincentibus legionibus castra Romana occupaverunt.

Ερώτηση:

α) Πού οφείλεται το λάθος των μαθητών σε κάθε περίπτωση (1α, 1β και 2α, 2β).

β) Να κατευθύνετε τους συγκεκριμένους μαθητές, ώστε να διατυπώσουν τη σωστή απάντηση.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3:

Να μεταφράσετε στα ελληνικά το πιο κάτω άγνωστο κείμενο:

Hac oratione ab Diviciaco dicta, omnes qui aderant magno fletu auxilium a Caesare petere coeperunt. Animadvertit Caesar unos ex omnibus Sequanos nihil earum rerum facere quas ceteri facerent sed tristes capite demisso terram intueri. Caesar eius rei quae causa esset miratus ex ipsis quaesivit.

(Caesaris, *De bello Gallico*, I, 32, διασκευή)

Λεξιλόγιο:

fletus,us = κλάμα, θρήνος

demitto- demisi- demissum-ere = κατεβάζω

ΕΡΩΤΗΣΗ 4:

Δόθηκε από τον εκπαιδευτικό το παρακάτω κείμενο από το σχολικό εγχειρίδιο, ελαφρώς διασκευασμένο:

Caesar propter frumenti inopiam **legiones** in hibernis conlocat. Ex quibus quattuor in Nervii hiemare **iubet** et **tribus** imperat in Belgis remanere. Legatos omnes frumentum **in castra** importare iubet. Milites his verbis admonet: “hostes adventare audio; speculatores nostri **eos** prope esse nuntiant. Vim hostium cavere debetis.”

(Κείμενο VII – ελαφρώς διασκευασμένο)

- I. Όταν ο διδάσκων ζήτησε από έναν μαθητή του να επιλέξει την ορθή απάντηση για τον συντακτικό χαρακτηρισμό της φράσης με έντονα γράμματα στην πιο κάτω πρόταση, αυτός εσφαλμένα κύκλωσε το **(a)**

Legatos omnes frumentum **in castra** importare iubet

- (a) Εμπρόθετος προσδιορισμός στάσης σε τόπο διότι το **in** + αφαιρετική δηλώνει στάση.
- (b) Εμπρόθετος προσδιορισμός κίνησης σε τόπο διότι το **in** + αιτιατική δηλώνει κίνηση.
- (c) Εμπρόθετος προσδιορισμός κίνησης σε τόπο διότι το **in** + αφαιρετική δηλώνει κίνηση.
- (d) Επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου.

Υποερώτηση 1:

α) Ποια παρανόηση οδήγησε τον μαθητή σ’ αυτή την εσφαλμένη απάντηση;

β) Να καταγράψετε τρεις ενέργειες που θα κάνετε, προκειμένου να τον βοηθήσετε να επανορθώσει το λάθος του και να δώσει την ορθή απάντηση.

- II. Όταν ο διδάσκων ζήτησε από τους μαθητές του να αναγνωρίσουν το υποκείμενο του απαρεμφάτου *remanere*, αρκετοί έδωσαν εσφαλμένως ως απάντηση το *tribus*.

Υποερώτηση 2:

α) Να εξηγήσετε το σφάλμα στο οποίο υπέπεσαν οι μαθητές τεκμηριώνοντας την απάντησή σας.

β) Να καταγράψετε δύο ενέργειες που θα κάνετε, προκειμένου να τους βοηθήσετε να μην το επαναλάβουν και να δώσουν την ορθή απάντηση.

- III. Όταν ο διδάσκων ζήτησε από μια μαθήτρια να αναγνωρίσει από γραμματική άποψη τη λέξη *eos*, αυτή απάντησε λανθασμένα ότι είναι αιτιατική πληθυντικού της μετοχής του αρσενικού του ρήματος *eo*.

Υποερώτηση 3:

α) Τι φαίνεται να συγχέει η μαθήτρια;

β) Πώς θα την καθοδηγήσετε ώστε να διακρίνει τη διαφορά ανάμεσα στη δοθείσα και την ορθή απάντηση την οποία και θα πρέπει να δώσει;

- IV. Όταν ζητήθηκε από τέσσερις μαθητές να αναγνωρίσουν από γραμματική άποψη τον υπογραμμισμένο τύπο ***legiones*** στην πρώτη πρόταση του δοθέντος κειμένου, οι δύο εξ αυτών απάντησαν εσφαλμένα ότι είναι ονομαστική πληθυντικού του ουσιαστικού *legio – onis*.

Υποερώτηση 4:

α) Με ποιον τρόπο, ως διδάσκων/ουσα, θα πείσετε τους μαθητές ότι η απάντησή τους είναι εσφαλμένη οπότε και να τη διορθώσουν;

β) Να δώσετε, αιτιολογώντας, την ορθή απάντηση.

V. Με στόχο την εξοικείωση των μαθητών στη μεταφραστική διαδικασία ο διδάσκων έδωσε ελαφρώς διασκευασμένο το παραπάνω κείμενο και ζήτησε από τους μαθητές, ανάμεσα σε άλλα, να αναγνωρίσουν από γραμματική άποψη τον υπογραμμισμένο στο κείμενο τύπο **iubet**. Μερικοί μαθητές, βλέποντας την κατάληξη βιαστικά, απάντησαν λανθασμένα ότι πρόκειται για γ' πρόσωπο οριστικής Μέλλοντα και ως τέτοιο το μετέφρασαν.

Υποερώτηση 5:

α) Να καταγράψετε τρεις ενέργειες που θα κάνετε, προκειμένου να διαλύσετε τη σύγχυση που φαίνεται να δημιουργήθηκε στους μαθητές;

β) Ποια είναι η ορθή απάντηση στην οποία θα πρέπει να οδηγηθούν οι μαθητές;

ΕΡΩΤΗΣΗ 5:

Ζητήσατε από τους μαθητές σας να αναγνωρίσουν συντακτικώς τις υπογραμμισμένες λέξεις των πιο κάτω προτάσεων.

Clamor hostium auditus est. Romani ex equis desiliunt, quod usus ephippiorum res turpis et iners habetur.

Οι μαθητές απάντησαν λανθασμένα γενικές κτητικές. Να τους κατευθύνετε στη σωστή απάντηση χρησιμοποιώντας ένα παράδειγμα για την κάθε γενική από τα αρχαία Ελληνικά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 6:

Ο διδάσκων ζητά από τους μαθητές να επιλέξουν την ορθή απάντηση σχετικά με τη συντακτική θέση της υπογραμμισμένης λέξης στην παρακάτω πρόταση:

Dei victoriam Graecis dederunt.

- (α) Άμεσο αντικείμενο στο *dederunt*.
- (β) Έμμεσο αντικείμενο στο *dederunt*.
- (γ) Κατηγορούμενο στο *dei*.
- (δ) Υποκείμενο στο *dederunt*.

Ορισμένοι μαθητές επέλεξαν το (α). Να τους κατευθύνετε στη σωστή απάντηση χρησιμοποιώντας ένα ανάλογο παράδειγμα από τα αρχαία Ελληνικά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7:

Δίδεται το ακόλουθο απόσπασμα από το μάθημα 34 «Ο Σκιπίωνας ο Αφρικανός και οι λήσταρχοι»:

Quod ut praedones animadverterunt, abiectis armis ianuae appropinquaverunt et clara voce Scipioni nuntiaverunt (incredibile auditu!) virtutem eius admiratum se venisse.

Όταν ζητήθηκε από τους μαθητές να μεταφράσουν το απόσπασμα αυτό, ένας μαθητής μετέφρασε την πρόταση ως ακολούθως:

Όταν οι ληστές παρατήρησαν αυτό, αφού άφησαν κάτω τα όπλα, πλησίασαν στην πόρτα και με πάρα πολύ δυνατή φωνή ανήγγειλαν στον Σκιπίωνα (απίστευτο στο άκουσμα) πως αυτοί ήλθαν, για να θαυμάσουν την παλικαριά του.

Ερώτηση:

α) Να εντοπίσετε το γραμματικό σφάλμα στο οποίο υπέπεσε ο μαθητής κατά τη μεταφραστική απόδοση.

β) Να καταγράψετε τρεις ενέργειες που θα κάνετε, προκειμένου να τον βοηθήσετε να κατανοήσει το σφάλμα του και να μην το επαναλάβει.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8:

Κατά τη διάρκεια της εμπέδωσης, ο καθηγητής σκοπεύει να επικεντρωθεί στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές με την ορθή σύνταξη του απαρεμφάτου. Για να είναι πιο αποτελεσματικός, θέλει να δουλέψει με ομάδες μαθητών που κάνουν το ίδιο λάθος. Κοιτάζοντας ένα πρόσφατο διαγώνισμα, για να δει ποια λάθη τείνουν να κάνουν οι μαθητές, εντοπίζει τα ακόλουθα τρία λάθη:

I. Speculatores legati adventare nuntiant

II. Audio hostibus esse prope

III. Dico reginae esse in Italia

Ποια από τα πιο πάνω αφορούν στο ίδιο είδος λάθους; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

α) I και II

β) I και III

γ) II και III

δ) I, II και III

ΕΡΩΤΗΣΗ 9:

Ολοκληρώνοντας το κεφάλαιο με τις πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις ο εκπαιδευτικός, ανάμεσα σε άλλες ασκήσεις, ζήτησε να τραπεί στα Λατινικά η πρόταση:

Ο αρχηγός ρώτησε τι είχε πει ο στρατιώτης.

Κατά τη διόρθωση σημείωσε τα πιο κάτω συχνά λάθη των μαθητών του:

A) Dux rogavit quid miles dixerat.

B) Dux rogavit quid miles dicat.

Γ) Dux rogavit quid miles diceret.

Ερώτηση:

α) Πώς θα ομαδοποιούσατε τις πιο πάνω λανθασμένες απαντήσεις, ώστε να εξηγήσετε το λάθος και να βοηθήσετε τα παιδιά να κατανοήσουν τη σωστή απάντηση;

α. Α/Γ β. Β/Γ γ. Α/Β

β) Να δικαιολογήσετε σύντομα την επιλογή σας:

ΕΡΩΤΗΣΗ 10:

Ο εκπαιδευτικός έχει διδάξει τον σχηματισμό των παραθετικών και θέλει να βοηθήσει τα παιδιά της τάξης του να κατανοήσουν τους δύο τρόπους εκφοράς του β' όρου σύγκρισης στα λατινικά, συνδέοντας τη νέα γνώση στα λατινικά με την προϋπάρχουσα στα αρχαία ελληνικά. Πώς μπορεί να τους καθοδηγήσει να μεταφέρουν σωστά στα λατινικά και με τους δύο τρόπους του β' όρου σύγκρισης την πρόταση «Ο Βιργίλιος είναι καλύτερος ποιητής από τον Οβίδιο» χρησιμοποιώντας την πρόταση στα αρχαία ελληνικά «Ὁ Ὅμηρος ἀμείνων ἐστὶ ποιητὴς τοῦ Ἡσιόδου»;